

- **Thladiantha dubia* – Pojedyncze okazy na żwirowisku. Pogwizdów – Dolina (DF 90 20). Kenofit.
Trapa natans – Licznie w stawie. Kolonia Ochaby (DF 91 00).
Trifolium alpestre – Pojedyncze okazy na suchej murawce. Leszna Górna – Tuł (DG 01 30).
Zannichellia palustris subsp. *pedicellata* – Licznie w stawie. Dębowiec – Pole (DF 90 14).

Podziękowania. Serdecznie dziękuję Pani dr Joannie Zalewskiej-Gałosz za oznaczenie gatunków z rodzajów *Potamogeton* i *Zannichellia* oraz Panu drowi Marcinowi Nobisowi za oznaczenie gatunku *Eragrostis albensis*.

Summary. Floristic notes from the Cieszyn Foothills (S Poland). The paper presents the new localities of 32 species (vascular plants) from the Cieszyn Foothills. All of these species are reported for the first time in this territory. The field studies were carried out by the author between 2003 and 2006.

LITERATURA

- KOCZWARA M. 1930. Szata roślinna Beskidu Ustrońskiego. Wyd. Muzeum Śląskiego 3(1). Katowice.
- KOZŁOWSKA A. 1936. Charakterystyka zespołów leśnych Pogórza Cieszyńskiego. – Prace biol. 1: 1–78. Wyd. Śląskie PAU.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. – W: Z. MIREK (red.), Biodiversity of Poland 1, s. 442. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- PELC S. 1967. Rośliny naczyniowe Pogórza Cieszyńskiego. – Roczn. nauk.-dydak. Wyższ. Szk. Ped. Kraków 28: 108–208.
- PELC S. 1969. Charakterystyka geobotaniczna Pogórza Cieszyńskiego. – Fragm. Flor. Geobot. 15(4): 443–468.
- SCHUBE T. 1903. Die Verbreitung der Gefäßpflanzen in Schlesien. s. 362. R. Nischkowsky, Breslau.
- WIMMER F. & GRABOWSKI H. 1827–1829. Flora Silesiae. s. 446 + s. 352. G. T. Korn, Vratislavia.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

PRZEMYSŁAW NAKS, *Zakład Taksonomii Roślin i Fitogeografii, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: naxp@wp.pl*

Przyjęto do druku: 15.03.2006 r.

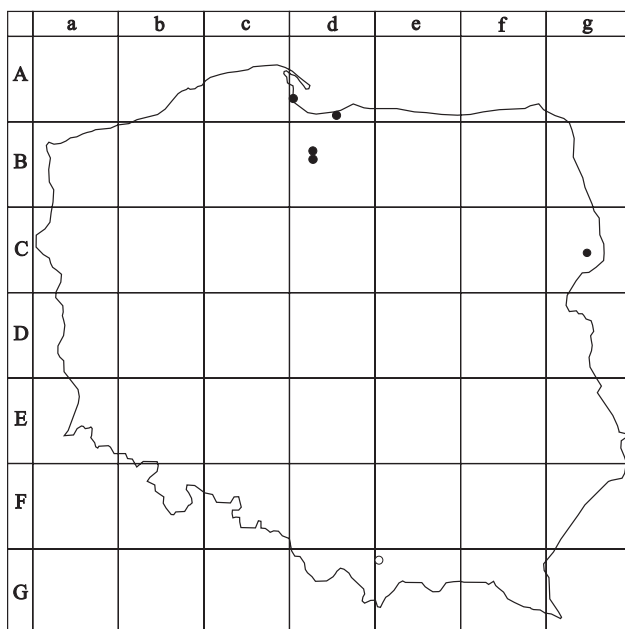
Stanowiska porostu *Mycobilimbia epixanthoides* (Ascomycota lichenisati) na północy Polski

Mycobilimbia epixanthoides (Nyl.) Vitik., Ahti, Kuusinen, Lommi & T. Ulvinen *ex* Haellner & Türk jest skorupiastym porostem wytwarzającym liczne, zwykle nieregularne, żółtawe lub zielonkawe soralia. Plecha u tego gatunku składa się z zielono-szarych do szarawych areolek lub jest zagłębiona w substracie. Bardzo rzadko wytwarzane owocniki są jasno- do czerwono-brązowych, na początku przylegają do plechy, natomiast później stają

się półkuliste do prawie kulistych. W workach typu *Biatora* wytwarzanych jest 8 wrzecionowatych, jedno- do czterekomórkowych zarodników. Porost ten nie produkuje żadnych wtórnych metabolitów porostowych wykrywalnych przy pomocy chromatografii cienkowarstwowej (TLC) i nie reaguje od zwykłych odczynników chemicznych (COPPINS 1992; TØNSBERG 1992). Rośnie przede wszystkim na mchach epifitycznych lub bezpośrednio na korze drzew w zbiorowiskach leśnych, ale podawany był także ze skał (COPPINS 1992). Wcześniej *M. epixanthoides* była włączana do rodzaju *Biatora* Fr. jako *B. epixanthoides* (Nyl.) Diederich i pod tą nazwą znajduje się na liście porostów Polski FAŁTYNOWICZA (2003). Jednak, biorąc pod uwagę ontogenezę owocników nie jest to *Biatora* s. stricto, lecz *Mycobilimbia* Rehm (PRINTZEN 1995).

Gatunek ten jest morfologicznie bardzo podobny do *Biatora chrysantha* (Zahlbr.) Printzen oraz *B. efflorescens* (Hedl.) Erichsen. Gatunki te najłatwiej odróżnić po składzie substancji porostowych. Plecha *Mycobilimbia epixanthoides* nie produkuje żadnych wtórnych metabolitów, natomiast u *B. chrysantha* obecny jest kwas gyroforowy powodujący czerwienie plechy od C, zaś u *B. efflorescens* występuje argopsyna (z niewielkimi ilościami norargopsyny), która reaguje pomarańczowo od P (por. SCHREINER & HAFELLNER 1992; TØNSBERG 1992; PRINTZEN 1995).

Mycobilimbia epixanthoides jest dość szeroko rozpowszechniona w Europie, gdzie odnotowana została w Austrii (HAFELLNER & TÜRK 2001), Belgii i Luksemburgu (DIEDERICH & SÉRUSIAUX 2000), Czechach (VĚZDA & LIŠKA 1999), Estonii (JÜRIADO i in. 2000),

Ryc. 1. Rozmieszczenie znanych stanowisk *Mycobilimbia epixanthoides* (● – nowe stanowiska; ○ – wcześniejsze stanowisko) w Polsce

Fig. 1. Distribution of known localities of *Mycobilimbia epixanthoides* (● – new localities; ○ – previous locality) in Poland

Hiszpanii (LLIMONA & HLADUN 2001), Niemczech (WIRTH 1995), Skandynawii (TØNSBERG 1992), Słowacji (PIŠÚT 1995), Ukrainie (KONDRATYUK & COPPINS 1999) oraz Wielkiej Brytanii (COPPINS 1992).

Z terenu Polski porost ten został podany po raz pierwszy przez CZARNOTĘ (2003) z jednego stanowiska na południu Polski. W trakcie badań terenowych w północnej Polsce autorzy znaleźli kolejnych 7 stanowisk tego taksonu zlokalizowanych w 5 kwadratach ATPOL (Ryc. 1). Są to pierwsze notowania tego gatunku w tej części kraju, który stwierdzono tylko w zbiorowiskach leśnych o dużej wilgotności powietrza. Z wyjątkiem jednego z terenu Puszczy Białowieskiej, pozostałe stanowiska występowania zlokalizowane są w dolinach niewielkich rzek lub w ich pobliżu. Wszystkie okazy do tej pory odkryte przez autorów nie posiadały owocników. Wydaje się, że *Mycobilimbia epixanthoides* może być dość częsta w niektórych typach lasów, jednak poznanie rozmieszczenia oraz wymagań siedliskowych wymaga dalszych poszukiwań na terenie całego kraju.

Stanowiska:

Ad-70 – Pobrzeże Kaszubskie, Gdynia Kolibki, przy potoku Swelina, 54°27'53"N, 18°33'49"E, grąd, na *Acer platanoides*, 18.04.2004, leg. M. Kukwa 3091 (UGDA-L-10792).

Ad-96 – Wysoczyzna Elbląska, dolina rzeki Grabianki, leśn. Górki, oddz. 193, 54°16'30"N, 19°31'30"E, łęg, na *Fraxinus excelsior*, 02.04.2004, leg. R. Szymczyk (OLS); oddz. 194, na *Fagus sylvatica*, 2005, leg. R. Szymczyk (OLS); oddz. 127, na *Fagus sylvatica*, 19.10.2004, leg. R. Szymczyk (OLS).

Bd-43 – Pojezierze Iławskie, nadleśn. Kwidzyn, leśn. Lisewo, oddz. 184, dolina Postolińskiej Strugi, grąd, na *Fraxinus excelsior*, 02.11.2004, leg. M. Kukwa 3615 (UGDA).

Bd-53 – Pojezierze Iławskie, na E od Szadowa, dolina rzeki Liwa, S brzeg rzeki, 53°46'20"N, 19°03'44"E, grąd, na *Carpinus betulus*, 12.04.2004, leg. M. Kukwa 3079 (UGDA-L-10780).

Cg-55 – Równina Bielska, Białowieski Park Narodowy, oddz. 372A, grąd, na wątrobowcach rosnących na *Populus tremula*, 02.05.2004, leg. M. Kukwa 3239 (UGDA-L-10243).

Summary. The localities of *Mycobilimbia epixanthoides* (Ascomycota lichenisati) in northern Poland. Up to now *Mycobilimbia epixanthoides* has been reported only from one locality in southern Poland. 7 new localities of the species are reported from northern part of the country for the first time. The species grows in humid deciduous forest, mainly in or very close to river valley. It may be a quite common lichen, but overlooked till now.

LITERATURA

- COPPINS B. J. 1992. *Biatora* Fr. (1817). – W: O. W. PURVIS, B. J. COPPINS, D. L. HAWKSWORTH, P. W. JAMES & D. M. MOORE (red.), The Lichen Flora of Great Britain and Northern Ireland, s. 118–121. The Natural History Museum, London.
- CZARNOTA P. 2003. Notes on some new and noteworthy lichens from southern Poland. – *Graphis Scripta* **14**(1): 18–26.
- DIEDERICH P. & SÉRUSIAUX E. 2000. The lichens and lichenicolous fungi of Belgium and Luxembourg. An Annotated Checklist. s. 207. Musée National d'Histoire Naturelle, Luxembourg
- FAŁTYNOWICZ W. 2003. The lichens, lichenicolous and allied fungi of Poland – an annotated checklist. s. 435. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- HAFELLNER J. & TÜRK R. 2001. Die lichenisiereten Pilze Österreich – eine Checkliste der bisher nachgewiesenen Arten mit Verbreitungsangaben. – *Stapfia* **76**: 3–167.

- JÜRIADO I., LOHMUS P. & SAAG. L. 2000. Supplement to the second checklist of lichenized, lichenicolous and allied fungi of Estonia. – *Folia Cryptog. Estonica* **37**: 21–26.
- KONDRATYUK S. YA. & COPPINS B. J. 1999. Basement for the lichen monitoring in Uzhansky National Nature Park, Ukrainian part of the Biosphere Reserve “Eastern Carpathians”. – *Roczniki Bieszczadzkie* **8**: 149–192.
- LLIMONA X. & Hladun N. L. 2001. Checklist of the lichens and lichenicolous fungi of the Iberian Peninsula and Balearic Islands. – *Bocconeia* **14**: 5–581
- PIŠÚT I. 1995. Interessante Flechtenfunde aus Mittel-, Süd und Südosteuropa 2. – W: E. E. FARKAS, R. LÜCKING, & V. WIRTH (red.), *Scripta Lichenologica – lichenological papers dedicated to Antonín Vězda*. – *Biblioth. Lichenol.* **58**: 281–287.
- PRINTZEN CH. 1995. Die Flechtengattung *Biatora* in Europa. – *Biblioth. Lichenol.* **60**: 5–275.
- TØNSBERG T. 1992. The sorediate and isidiate, corticolous, crustose lichens in Norway. *Sommerfeltia* **14**: 1–331.
- SCHREINER E. & HAFELLNER J. 1992. Sorediöse, corticole Krustenflechten im Ostalpenraum. I. Die Flechtenstoffe und die gesicherte Verbreitung der besser bekannten Arten. – *Biblioth. Lichenol.* **45**: 3–291.
- VĚZDA A. & LIŠKA J. 1999. Katalog lišejníků České Republiky. s. 283. Institute of Botany, Academy of Sciences of the Czech Republic, Průhonice.
- WIRTH V. 1995. Die Flechten Baden-Württemberg. 2nd ed. **1–2**. s. 1006. Verlag E. Ulmer, Stuttgart.
- MARTIN KUKWA, *Katedra Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Gdański, Al. Legionów 9, PL-80-441 Gdańsk, Polska; e-mail: dokmak@univ.gda.pl*
- RAFAŁ SZYM CZYK, *Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Plac Łódzki 1, PL-10-727 Olsztyn, Polska; e-mail: graphis22@poczta.onet.pl*

Przyjęto do druku: 20.06.2006 r.